

Motion till riksdagen

1988/89:Sf232

av Martin Olsson och Stina Eliasson (båda c)

Egenavgifterna

Den allmänna försäkringen skall ha en solidarisk och obligatorisk karaktär. Det är mycket anmärkningsvärt att riksdagens socialistiska majoritet under flera år hänvisat just till detta när man avslagit motioner av bl.a. undertecknad Olsson om regeländringar syftande till överensstämmelse mellan egenavgifter och förmåner inom sjukförsäkringen och ATP.

Något direkt samband mellan avgifter och förmåner finns nämligen inte i den allmänna försäkringen. Detta medför att egna företagare med låga inkomster betalar tusentals kronor i avgifter årligen utan att få motsvarande förmåner i form av rätt till sjukpenning och ATP. Vi vill hänvisa till exemplen i tidigare motioner (senast 1987/88:Sf263).

För att kort redovisa situationen kan erinras om att inkomster under 6 000 kronor ej berättigar till sjukpenning, men att avgiften på t.ex. 5 900 kronors årsinkomst är 566 kronor.

När det gäller ATP ger inkomster under drygt ett basbelopp (f.n. 27 900 plus 100 kronor) inga ATP-poäng. Trots detta får en egenföretagare med en inkomst på just ett basbelopp erlägga 3 069 kronor i ATP-avgift.

Pensionstillskott utgår med 48 % av basbeloppet till dem som saknar rätt till ATP eller som har ATP understigande detta belopp. Det innebär faktiskt att en egenföretagare med inkomst ej överstigande 1,8 gånger basbeloppet (50 220 kronor) kan betala upp till ungefär 5 500 kronor i ATP-avgift utan att därför få någon ATP-pension.

Det kan synas som orealistiskt låga inkomster som här tagits med i exemplen. Men faktum är att många småföretagare under uppbyggnadsskedet och även vid år av motgångar kan tvingas redovisa mycket låga inkomster. Om två makar är verksamma i ett företag har de även rätt att dela inkomsten mellan sig varför redovisade inkomster under 50 000 kronor inte alls är ovanliga.

Detta med höga avgifter på låga inkomster är särskilt ett landsbygdsproblem. För att få – eller behålla – levande bygder är det viktigt att stimulera småföretagsamhet av olika slag. Vi anser att gällande regler för egenavgifter för företagare med låga inkomster tyvärr har motsatt effekt jämfört med de olika åtgärder som behöver vidtas för att "hela Sverige skall leva".

Även för dem som är anställda på exempelvis deltid erläggs arbetsgivaravgifter som inte står i relation till vederbörandes förmåner. Härvid är dock att märka att det är en avsevärd skillnad eftersom företagaren själv betalar sina avgifter medan för anställda arbetsgivaren erlägger avgifter baserade på totala lönesumman för alla anställda.

Ur rättvisesynpunkt och för att inte motverka människors vilja att ta initiativ måste reglerna för fastställande av egenavgift för dem som räknas som företagare och har begränsade inkomster ändras. Det kan inte accepteras att dessa små skall betala avgifter som endast går till att finansiera förmåner för dem som har bättre inkomster. Att de minst bemedlade skall drabbas förhållandevis hårdast kan inte få fortsätta.

Formella eller administrativa skäl får inte tas som intäkt för acceptering av ett orättvist system. Ändringar måste genomföras och måste syfta till en rättvisa och överensstämmelse mellan avgifter och förmåner i vart fall för företagare med små inkomster, men helst för alla som själva betalar sina avgifter.

Om lösningen finns i ett system med ett tillräckligt stort avgiftsfritt bottenbelopp eller i ett system som på annat sätt ger överensstämmelse mellan avgifter och förmåner får prövas.

Med hänsyn till rådande systems fullständigt oacceptabla effekter bör riksdagen hos regeringen anhålla om att frågan skyndsamt utreds och förslag föreläggs riksdagen.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag syftande till överensstämmelse mellan egenavgifter och förmåner inom sjukförsäkringen och ATP för företagare med låga inkomster.

Stockholm den 17 januari 1989

Martin Olsson (c)

Stina Eliasson (c)